

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 406/2010-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti A., spol. s r. o., Š., zastúpenej advokátom Mgr. P. N., L., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 15 Cob 119/2004-47 z 24. júna 2004 v časti, v ktorej bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 15 Cb 90/02-25 z 1. marca 2004 o zamietnutí žaloby o zaplatenie istiny 12 366,15 Sk (410,48 €), a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti A., spol. s r. o., odmieta ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. októbra 2010 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti A., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou

namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 Cob 119/2004-47 z 24. júna 2004 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“ alebo „namietané rozhodnutie“) v časti, v ktorej bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) č. k. 15 Cb 90/02-25 z 1. marca 2004 o zamietnutí žaloby o zaplatenie istiny 12 366,15 Sk (410,48 €).

Z obsahu sťažnosti a príloh, ktoré sú k nej pripojené, vyplýva, že rozsudkom krajského súdu č. k. 15 Cob 119/2004-47 z 24. júna 2004 bol potvrdený rozsudok okresného súdu „č. k. 14 Cb 12/04-23 zo dňa 9. 3. 2004, č. k. 14 Cb 191/03-20 zo dňa 19. 2. 2004, č. k. 15 Cb 179/03-21 zo dňa 1. 3. 2004, č. k. 14 Cb 179/03-22 zo dňa 12. 2. 2004, č. k. 15 Cb 88/02-26 zo dňa 25. 2. 2004, č. k. 15 Cb 90/02-25 zo dňa 1. 3. 2004, č. k. 15 Cb 182/03-21 zo dňa 1. 3. 2004 a č. k. 15 Cb 84/02-23 zo dňa 25. 2. 2004 o zamietnutí žalôb a sťažovateľ bol zaviazaný zaplatiť V. náhradu trov odvolacieho konania vo výške 15.075,- Sk.

V konaniach vedených na Okresnom súde Nové Zámky sťažovateľ sa domáhal voči V. zaplatenia súm 3917,40 Sk, 2569,99 Sk, 5664,86 Sk, 41.655,64 Sk, 3468,40 Sk, 12.366,15 Sk, 40.826,36 Sk a 2246,40 Sk, spolu 112.715,20 Sk. Sťažovateľ svoj nárok právne kvalifikoval ako poplatok z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. účinného do 31. 5. 2003. Okresný súd Nové Zámky v citovaných veciach žaloby zamietol a svoje rozhodnutia odôvodnil tým, že sťažovateľovi nevzniklo právo na poplatok z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z., pretože medzi ním a V. nebola uzavretá zmluva o poskytovaní zdravotnej starostlivosti podľa § 38 ods. 1 zákona č. 273/1994 Z. z. Sťažovateľ rozsudky Okresného súdu Nové Zámky napadol odvolaním. Krajský súd v Nitre po spojení vecí o odvolaniach sťažovateľa o zaplatenie 112.715,20 Sk pod sp. zn. 15 Cob 119/2004 rozhodol tak, že napadnuté rozsudky potvrdil a stotožnil sa s právnym názorom Okresného súdu Nové Zámky. Krajský súd navyše zaujal právny názor, že nemôže priznať sťažovateľovi úroky z omeškania, pretože tieto si sťažovateľ neuplatnil v žalobe a ani v priebehu konania návrhom na jej zmenu podľa § 95 OSP a pre zmenu právnej kvalifikácie je potrebná zmena žaloby, čo však môže urobiť len sťažovateľ a nie súd.

Krajský súd v Nitre v súlade s § 238 ods. 3 písm. a) OSP proti svojmu rozsudku pripustil dovolanie a v odôvodnení rozsudku vymedzil dovolaciu otázku z hľadiska procesného práva, či nárok tak, ako si ho uplatnil sťažovateľ v žalobe (definovaním, že si uplatňuje poplatok z omeškania mimo petitu) je pre súd záväzný i z hľadiska charakteru majetkovej sankcie alebo či ide výlučne o otázku právnej kvalifikácie, ktorú je povinný vykonať výlučne súd.

Rozsudok Krajského súdu v Nitre o zaplatenie 112.715,20 Sk pod č. k. 15 Cob 119/2004-47 zo dňa 24. 6. 2004 sťažovateľ napadol dovolaním. Najvyšší súd Slovenskej republiky ôsmimi uzneseniami sp. zn. 4 Obdo 38/2004 zo dňa 7. 9. 2005, 3 Obdo 31/2005 zo dňa 28. 6. 2006, 3 Obdo 30/2005-56 zo dňa 28. 6. 2006, 4 Obdo 31/2005 zo dňa 28. 6. 2006, 1 Obdo 32/2005 zo dňa 28. 6. 2006, 2 Obdo 32/2005 zo dňa 27. 9. 2006, 5 Obdo 29/2005 zo dňa 22. 11. 2006 a 6 Obdo 32/2005 zo dňa 13. 12. 2006 o tom istom dovolaní rozhodol osemkrát tak, že dovolanie osemkrát odmietol s odôvodnením, že v konaniach vedených na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 14 Cb 12/04 suma 5664,86 Sk, sp. zn. 15 Cb 179/03 suma 1892,- Sk, sp. zn. 15 Cb 90/02 suma 12.366,15 Sk, sp. zn. 15 Cb 84/02 suma 1836,-Sk, sp. zn. 14 Cb 179/03 suma 3917,40 Sk, sp. zn. 15 Cb 182/03 suma 40.826,36 Sk, sp. zn. 5 Obdo 29/2005 suma 2569,99 Sk a sp. zn. 6 Obdo 32/2005 suma 41.655,64 Sk neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, preto podľa § 238 ods. 5 OSP dovolanie nieje prípustné.

Všetky citované uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky boli zrušené nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 197/07, IV. ÚS 88/07, IV. ÚS 14/07, II. ÚS 243/05.

Najvyšší súd Slovenskej republiky o veci znova rozhodol a uznesením sp. zn. 3 Obdo 23/2008 zo dňa 6. 8. 2008 dovolanie znova odmietol len v časti o zaplatenie 12.366,15 Sk. Sťažovateľ uvedené uznesenie opäť napadol ústavnou sťažnosťou a Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom č. k. II. ÚS 149/09-28 zo dňa 18. 3. 2010 sťažnosti nevyhoviel a zaujal právny názor, že dovolanie nie je prípustné. Sťažnosť bola doručená právnomu zástupcovi sťažovateľa dňa 20. 9. 2010.“

Sťažovateľka poukazuje na to, že ústavný súd otázku prípustnosti dovolania v inej veci vedenej pod sp. zn. I. ÚS 28/09 posúdil opačne ako vo veci vedenej pod sp. zn.

II. ÚS 149/09, pričom v náleze sp. zn. II. ÚS 149/09 z 18. marca 2010 sa o svojom predchádzajúcom opačnom rozhodnutí ani nezmiňuje ani nijako nevysvetľuje, prečo sa odchyľil od svojej doterajšej judikatúry.

Sťažovateľka upriamuje pozornosť na ďalšie spojené veci vedené Najvyšším súdom Slovenskej republiky [sp. zn. 3 Obdo 31/2009, sp. zn. 3 Obdo 27/2009 (ďalej len „najvyšší súd“)], v ktorých bol na základe toho istého dovolania rozsudok krajského súdu č. k. 15 Cob 119/2004-47 z 24. júna 2004 v napadnutej časti zrušený a vec bola vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie. V ďalších piatich veciach vedených najvyšším súdom nebolo po zrušení uznesení dovolacieho súdu nálezmi ústavného súdu o dovolaniach dosiaľ opätovne rozhodnuté.

Pokiaľ ide o lehotu na podanie sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavom súde“), sťažovateľka poukazuje na judikatúru ústavného súdu (I. ÚS 169/09, III. ÚS 265/2010), ako aj na rozhodovacia činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veciach *Zvolský a Zvolská v. Česká republika*, *Turek v. Česká republika*, *Běleš a ostatní v. Česká republika*. V nadväznosti na to sťažovateľka konštatuje, že *„Prípustnosť dovolania proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 15 Cob 119/2004-47 zo dňa 24. 6. 2004 dodnes nebola uspokojivo vyriešená ani Najvyšším súdom Slovenskej republiky a ani Ústavným súdom Slovenskej republiky. Sťažovateľ využil všetky právne prostriedky podľa Občianskeho súdneho poriadku, podľa ústavy a podľa zákona č. 38/1993 Z. z., preto lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo veci samej na preskúmanie rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 15 Cob 119/2004-47 zo dňa 24. 6. 2004 v časti, ktorej bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 15 Cb 90/02-25 zo dňa 1. 3. 2004 o zamietnutí žaloby o zaplatenie istiny 410,48 € (12.366,15 Sk), by mala byť počítaná odo dňa 20. 9. 2010, tj. odo dňa doručenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 149/09-28 zo dňa 18. 3. 2010 právnemu zástupcovi sťažovateľa. Sťažovateľ sa dozvedel o neprípustnosti dovolania až dorúčením tohto nálezu, proti ktorému už nemožno podať opravný prostriedok ani podľa § 6 zákona č. 38/1993 Z. z.“*

Sťažovateľka pripomína, že aj ústavný súd sa už zaoberal vecami, keď bolo dovolanie posúdené najvyšším súdom ako neprípustné s tým, že pre tento prípad majú na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy konštatoval, „že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní, bude sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu.

V danom prípade sťažovateľ navyše podal proti procesnému rozhodnutiu najvyššieho súdu ústavnú sťažnosť, preto sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu vo veci samej by mala byť považovaná za zachovanú vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu.

Nemôže byť na ujmu sťažovateľa, že sa riadil nesprávnym poučením odvolacieho súdu o prípustnosti dovolania a využil možnosť podať dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu a následne aj ústavnú sťažnosť proti procesnému rozhodnutiu najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania s prihliadnutím na to, že ku dňu podania ústavnej sťažnosti rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu ohľadom prípustnosti dovolania pri spojení vecí odvolacím súdom nebola zjednotená podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. a ani rozhodovacia činnosť ústavného súdu nebola zjednotená podľa § 6 zákona č. 38/1993 Z. z.

Keďže senát Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 149/09 dospel vo veci prípustnosti dovolania k právnemu názoru odchylnému od právneho názoru vyjadreného už v rozhodnutí iného senátu I. ÚS 28/09, v súlade s § 6 zákona č. 38/1993 Z. z., bolo potrebné predložiť plénu ústavného súdu návrh na zjednotenie odchylných právnych názorov.“

V ďalšej časti sťažnosti sa sťažovateľka venuje samotnému meritu veci, ktorá bola predmetom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 15 Cb 90/02, v ktorom si uplatnila nárok na zaplatenie istiny 410,48 € (12 366,15 Sk) z dôvodu poplatku z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení V. a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z. z.“). Okresný súd žalobu sťažovateľky rozsudkom č. k. 14 Cb 12/04-23 z 9. marca 2004 zamietol a krajský súd namietaným rozhodnutím označený prvostupňový rozsudok potvrdil. Sťažovateľka sa v spojitosti s tým odvoláva na nález ústavného súdu

č. k. II. ÚS 249/2004-27 z 23. februára 2005, v ktorom bol spor medzi tými istými účastníkmi konania v jej inej právnej veci vyriešený v jej prospech tak, že ústavný súd zrušil rozsudok krajského súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

V nadväznosti na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/03 zo 17. mája 2004 vyslovuje sťažovateľka názor, že *„Základom na rozhodnutie krajského súdu, ktoré by spĺňalo požiadavku ústavne súladného výkladu a použitia § 37 písm. a) a § 38 ods. 1 a ods. 4 cit. zákona, by bol taký výklad, ktorý by rešpektoval to, že nárok na poplatok z omeškania sa nemôže obmedziť alebo úplne nepriznať len z dôvodu iného postavenia žalobcu najmä vtedy, ak taký nárok sa priznáva inému subjektu, ktorý je zákonne porovnateľný z hľadiska plnenia jeho úloh (zmluvné zdravotnícke zariadenie) so subjektom, ktorý plní rovnaké úlohy (poskytovanie zdravotnej starostlivosti), ale nemá to isté administratívne zaradenie ako zmluvné zdravotnícke zariadenie (tzv. neštátne zdravotné zariadenie).*

Nepriznanie práva na poplatok z omeškania v takom prípade je v rozpore s princípom rovnosti a zákazom diskriminácie, ktorý vyplýva z čl. 12 ods. 2 ústavy, podľa ktorého základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. V posudzovanej veci sa odvolacím súdom vyvodil záver o tom, že právo na poplatok podľa § 38 ods. 4 cit. zákona nepatrí len preto, že žalobca (sťažovateľ) má... iné postavenie, t. j. že je tzv. neštátnym zdravotníckym zariadením a ako verejná lekáreň nebol zaradený do siete zdravotníckych zariadení, hoci poskytuje tie isté služby ako zdravotnícke zariadenia zaradené do tejto siete.

Podľa názoru ústavného súdu bolo povinnosťou krajského súdu, ak chcel reálne zabezpečiť uplatnenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako odvolacieho súdu, vykladať § 38 ods. 1 a 4 v spojení s § 37 písm. a) cit. zákona tak, ako to vyplýva z ústavných limitov takéhoto výkladu a napríklad aj z nálezu sp. zn. PL. ÚS 38/03 v časti objasňujúcej princíp rovnosti. V tomto smere treba trvať na priamej použiteľnosti ústavy ako prameňa práva vrátane úpravy základných práv a slobôd, ktorá je jej obsahom. Táto úprava základných práv a slobôd musí v každom prípade určovať interpretáciu

a aplikáciu zákonov najmä vo veciach, ktoré už boli ústavným súdom judikované v konaniach o súlade právnych predpisov.

Z tohto dôvodu bol ústavný súd toho názoru, že ak krajský súd akceptoval výklad § 38 ods. 1 a 4 v spojení s § 37 písm. a) zákona tak, ako ho vykonal okresný súd, porušil tým základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy.

Vyslovujem právny názor, že zo strany Ústavného súdu Slovenskej republiky nebude dôvod k zmene svojho predchádzajúceho právneho názoru na tú istú vec a podobné veci bude ústavný súd riešiť rovnako v súlade s princípmi právnej istoty a právneho štátu.“

Sťažovateľka v závere navrhuje, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a vydal tento nález:

„Základné právo obchodnej spoločnosti A., spol. s r. o..., podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 15 Cob 119/2004-47 zo dňa 24. 6. 2004 v časti, ktorej bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 15 Cb 90/02-25 zo dňa 1. 3. 2004 o zamietnutí žaloby o zaplatenie istiny 410,48 € (12.366,15 Sk), porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 15 Cob 119/2004-47 zo dňa 24. 6. 2004 v časti, ktorej bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 15 Cb 90/02-25 zo dňa 1. 3. 2004 o zamietnutí žaloby o zaplatenie istiny 410,48 € (12.366,15 Sk), sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Táto ústavná a zákonná úprava konštituuje sťažnosť podľa čl. 127 ústavy ako osobitný ústavný prostriedok ochrany základných práv a slobôd fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorý nemožno zamieňať alebo ním nahrádzať riadne či mimoriadne opravné prostriedky v občianskoprávnom konaní.

Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach, ako aj ich zákonom predpísané náležitosti sú upravené v zákone o ústavnom súde, pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmajúc, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je časovo neobmedzeným právnym prostriedkom ochrany základných práv a slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 62/02). Jednou zo zákonných podmienok jej prijatia na ďalšie konanie je jej podanie v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (§ 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti musel zaoberať aj otázkou, či sťažnosť bola podaná včas.

V tejto súvislosti je zároveň potrebné pripomenúť, že ustanovenie o lehote na podanie sťažnosti je ustanovením kogentným, to znamená, že ústavný súd nemôže

zmeškanie tejto lehoty odpustiť alebo ju predĺžiť (pozri napr. m. m. I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03, IV. ÚS 14/03, II. ÚS 330/06).

Lehota dvoch mesiacov na podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde by mala podľa názoru ústavného súdu vyjadrovať dobu, ktorá je postačujúca na uplatnenie účinnej ústavnej ochrany sťažovateľom a zároveň rešpektuje aj princíp právnej istoty (m. m. III. ÚS 186/02, IV. ÚS 287/09).

Zo sťažnosti a zistení ústavného súdu, najmä zo súvisiaceho spisu okresného súdu sp. zn. 4 Cb 90/02, ktorý si ústavný súd vyžiadal, vyplýva, že rozsudkom okresného súdu č. k. 15Cb 90/02-25 z 1. marca 2004 bola zamietnutá žaloba sťažovateľky, ktorou uplatnila nárok na zaplatenie sumy 12 366,15 Sk s prísl. z dôvodu poplatku z omeškania za oneskorenú úhradu faktúry č. 0920011152 podľa zákona č. 273/1994 Z. z. Proti uvedenému zamietavému rozsudku podala sťažovateľka 8. apríla 2004 odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 15 Cob 119/2004-47 z 24. júna 2004 tak, že ho potvrdil (spolu s ďalšími siedmimi rozsudkami, ktorými okresný súd rovnako ako v prípade označeného rozsudku okresného súdu zamietol žaloby sťažovateľky o zaplatenie poplatkov z omeškania podľa zákona č. 273/1994 Z. z.). Krajský súd zároveň podľa § 238 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) pripustil proti svojmu potvrdzujúcemu rozsudku dovolanie, ktoré sťažovateľka podala 11. augusta 2004.

Najvyšší súd rozhodol o dovolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu č. k. 15 Cob 119/2004-47 z 24. júna 2004 uznesením č. k. 3 Obdo 30/2005-56 z 28. júna 2006, ktorým jej dovolanie odmietol s poukazom na § 238 ods. 5 OSP v znení účinnom v relevantnom čase, podľa ktorého dovolanie nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo pohľadávky sa neprihliada. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

Proti rozhodnutiu najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho podala sťažovateľka sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (sťažnosť smerovala zároveň i proti ďalším trom rozhodnutiam dovolacieho súdu) a ústavný súd o nej rozhodol nálezom č. k. I. ÚS 197/07-25 z 28. februára 2008 tak, že okrem iného vyslovil, že uznesením č. k. 3 Obdo 30/2005-56 z 28. júna 2006 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy. Ústavný súd zároveň zrušil sťažnosťou napadnuté dovolacie uznesenie a vrátil vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia uznesenia najvyššieho súdu č. k. 3 Obdo 30/2005-56 z 28. júna 2006 bola skutočnosť, že *„uvedené uznesenie nemá dostatočné a objektívne odôvodnenie, ktoré je podstatnou náležitosťou každého súdneho rozhodnutia“*, ako súčasť základného práva na súdnu ochranu.

Ďalším dôvodom, ktorý viedol ústavný súd k zrušeniu uznesenia dovolacieho súdu č. k. 3 Obdo 30/2005-56 z 28. júna 2006, bolo aj to, *„že v danom prípade došlo k porušeniu princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, a tým i k porušeniu zásady právnej istoty. Najvyšší súd totiž v tomto prípade rozhodol odlišným spôsobom ako prv v prípade skutkovo i právne obdobných veciach bez toho, aby v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol argumenty, pre ktoré bola v danej veci sťažovateľkinmu právu poskytnutá odlišná ochrana, než v jej iných označených konaniach. Argumentácia najvyššieho súdu musí pritom byť spoľahlivým vodidlom pre obdobné situácie aj v budúcnosti. Okrem porušenia zásady právnej istoty najvyšší súd zároveň zanedbal svoju zákonom ustanovenú povinnosť pri zabezpečovaní jednoty rozhodovania.“*

Po vrátení veci na ďalšie konanie rozhodol najvyšší súd znovu o dovolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu č. k. 15 Cob 119/2004-47 z 24. júna 2004 uznesením č. k. 3 Obdo 23/2008-68 zo 6. augusta 2008, ktorým jej dovolanie opätovne odmietol. V relevantnej časti uvedeného uznesenia najvyšší súd uviedol:

„Konanie v obchodnej veci o peňažné plnenie v sume 12 366,15 Sk začalo na súde prvého stupňa dňa 17. 4. 2002. Nariadením vlády Slovenskej republiky č. 411/2001 Z. z. bola stanovená minimálna mzda vo výške 4 920 Sk. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, pretože predmet konania neprevyšuje desaťnásobok minimálnej

mzdy v zmysle ustanovenia § 238 ods. 5 O. s. p. Pri vyriešení otázky, či v prípade, že odvolací súd spojí konanie o viacerých veciach na spoločné prejednanie podľa § 112 ods. 1 O. s. p., má byť z pohľadu § 238 ods. 5 O. s. p. považovaný za predmet odvolacieho rozhodnutia súčet peňažných plnení predmetov všetkých spojených vecí, alebo má byť hodnotený samostatne pre každú spojenú vec, vychádzal Najvyšší súd Slovenskej republiky z názoru, že aj po spojení vecí treba vychádzať samostatne z predmetu každej spojenej veci. Spojenie vecí podľa § 112 ods. 1 O. s. p. je iba technickým opatrením súdu sledujúcim hospodárnosť konania, ktoré nemá vplyv na procesné práva účastníkov a nemení ich postavenie. Nemení sa tiež ani predmet konania v jednotlivých spojených veciach, ani ich charakter. Prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, proti ktorému inak dovolanie nie je prípustné, preto nemôže byť založená len tým, že prejednávaná vec bude spojená s inými vecami. Najvyšší súd Slovenskej republiky tiež konštatuje, že prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, proti ktorému inak dovolanie nie je prípustné, nemôže byť založená ani tým, že odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom rozsudku pripustí dovolanie v zmysle ustanovenia § 238 ods. 3 O. s. p.“

Proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 3 Obdo 23/2008-68 zo 6. augusta 2008 podala sťažovateľka 9. apríla 2009 sťažnosť ústavnému súdu. O tejto sťažnosti rozhodol ústavný súd 18. marca 2010 nálezom č. k. II. ÚS 149/09-28 tak, že jej nevyhovet. Uvedený nález bol doručený právnenému zástupcovi sťažovateľky 20. septembra 2010. Poukazujúc na judikatúru ESĽP citovanú v časti I tohto uznesenia, ale aj na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní je lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu, vyjadruje sťažovateľka názor, že lehota na podanie sťažnosti proti namietanému rozhodnutiu „by mala byť počítaná odo dňa 20. 9. 2010, t. j. odo dňa doručenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 149/09-28 zo dňa 18. 3. 2010 právnenému zástupcovi sťažovateľky. Sťažovateľ sa dozvedel o neprípustnosti dovolania až doručením tohto nálezu, proti ktorému už nemožno podať opravný prostriedok...“.

V danej veci bola sťažnosť doručená ústavnému súdu 4. októbra 2010 (na poštovú prepravu podaná 1. októbra 2010), teda s odstupom viac ako šesť rokov od nadobudnutia právoplatnosti namietaného rozhodnutia.

Preto bolo potrebné, aby ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti smerujúcej proti rozsudku krajského súdu č. k. 15 Cob 119/2004-47 z 24. júna 2004 určil, odkedy začala sťažovateľke plynúť lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu. Ústavný súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní otázky dodržania lehoty na podanie sťažnosti musí vychádzať z doslovného znenia zákona o ústavnom súde. Z toho vyplýva, že zásadne nemôže ľubovoľne posudzovať začiatok plynutia týchto lehôt a posúvať ich v závislosti od faktických úkonov všeobecných súdov, resp. dokonca od doručenia rozhodnutia ústavného súdu.

Ústavný súd prisvedčuje tvrdeniu sťažovateľky, že v súlade s jeho aktuálnou judikatúrou zastáva právny názor, podľa ktorého v prípadoch, ak sťažovateľ uplatní mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietne ako neprípustné, je lehota na podanie sťažnosti ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (napr. IV. ÚS 195/2010, III. ÚS 227/2010, I. ÚS 276/2010). To však platí, len pokiaľ je sťažnosť uplatnená na ústavnom súde do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo dovolanie ako neprípustné odmietnuté.

V takomto prípade je preto nevyhnutné, aby sťažnosť bola podaná v zákonnej lehote nielen proti rozhodnutiu dovolacieho súdu, ale aj proti rozhodnutiu súdu odvolacieho, ak ním došlo podľa názoru sťažovateľa k zásahu do jeho práv.

Za splnenia uvedenej podmienky, aj keby došlo k situácii, ako to je aj v prerokúvanej veci, že ústavný súd pochybenie v postupe a rozhodnutí dovolacieho súdu nezistí a porušenie práv sťažovateľa nevysloví, mohol by aj napriek tomu preskúmať súčasne rozhodnutie súdu odvolacieho (avšak len za predpokladu, že by proti nemu sťažnosť

smerovala) a následne, ak by konštatoval, že rozhodnutím odvolacieho súdu došlo k porušeniu práv sťažovateľa, mohlo by to súčasne viesť ku kasácii takéhoto rozhodnutia a vráteniu veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Preto, ak sťažovateľka svojou predchádzajúcou sťažnosťou (podanou v lehote podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde) doručenu ústavnému súdu 3. októbra 2008 namietala porušenie svojich práv len uznesením najvyššieho súdu (ako súdu dovolacieho) č. k. 3 Obdo 23/2008-68 zo 6. augusta 2008, nemôže odvíjať počítanie lehoty na podanie sťažnosti proti rozsudku krajského súdu č. k. 15 Cob 119/2004-47 z 24. júna 2004 (právoplatnému 17. augusta 2004) od doručenia nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 149/09-28 z 18. marca 2010, ktorým nebolo jej sťažnosti proti označenému uzneseniu najvyššieho súdu vyhovené.

Keďže v čase, keď sa sťažovateľka domáhala ochrany svojich základných práv na ústavnom súde podľa čl. 127 ústavy sťažnosťou smerujúcou proti namietanému rozhodnutiu krajského súdu, už uplynula lehota ustanovená pre tento typ konania pred ústavným súdom, bolo potrebné jej sťažnosť odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

Ústavný súd napokon dodáva, že v danej veci zobral v tejto veci do úvahy aj judikatúru EŠLP (napr. Kadlec a ostatní proti Českej republike), v zmysle ktorej musia súdy (vrátane ústavného súdu) pri uplatňovaní procesných pravidiel zabrániť jednak prehnanému formalizmu, ktorý by bol v rozpore s princípmi spravodlivého súdneho konania, ale na druhej strane aj prílišnej benevolencii, ktorá by vo svojich dôsledkoch mohla znamenať až negáciu zákonom ustanovených procesných náležitostí, resp. predpokladov na, konanie.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2010